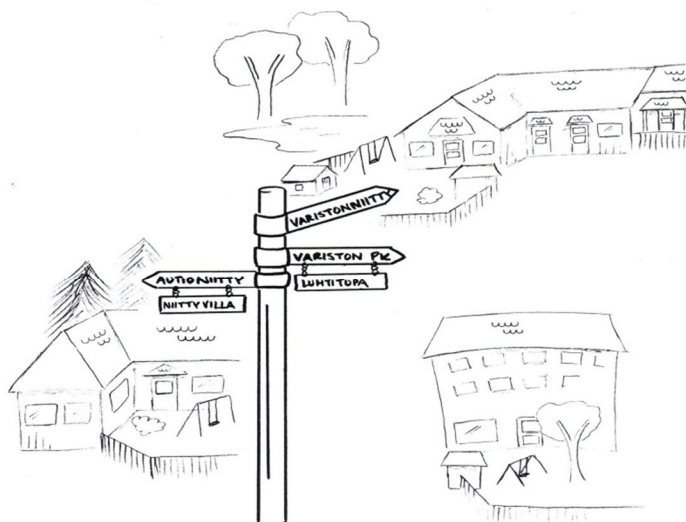

VANTAA

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Variston toimintayksikkö

Opetuslautakunta 20.1.2014

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Variston toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat.....	2
2.1	Toiminta-ajatuksemme.....	2
2.2	Arvolähtökohtamme.....	2
2.3	Hyvinvointityömme	3
2.4	Näkemyksemme lapsesta ja kasvattajuudesta	4
3	Lasten osallisuus.....	5
4	Yhteistyö perheiden kanssa / kasvatuskumppanuuden polulla.....	6
5	Työ lasten parissa	7
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	7
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	9
5.3	Päiväkodin arki on arvokas asia.....	10
5.4	Lapsen ominainen tapa toimia.....	11
5.4.1	Leikkiminen	11
5.4.2	Liikkuminen	12
5.4.3	Tutkiminen	13
5.4.4	Taiteellinen kokeminen	13
5.5	Ilo oppia.....	14
5.6	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	15
5.6.1	Kasvun ja oppimisen tuki.....	15
5.6.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus.....	16
5.7	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys.....	17
5.8	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	18
5.8.1	Esiopetuksen järjestäminen	19
5.8.2	Oppilashuolto.....	19
5.8.3	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	20
5.8.4	Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen	20
5.8.5	Varhaiskasvatuksen kerhot	21
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	21
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	23
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	23
7.2	Varhaiskasvatuksen viestintä.....	24

1 Johdanto

Variston toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma on tehty työvälineeksi henkilökunnalle ja on yksikössämme toteutettavan varhaiskasvatuksen perusta. Se ohjaa toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Varhaiskasvatussuunnitelmamme on myös hyvä väline vanhemmille tutustua yksikössämme tehtävään kasvatustyöhön.

Asiakirjat, jotka ohjaavat varhaiskasvatusta ja esiopetusta ovat: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010, Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012 ja Vantaan esiopetussuunnitelma 2011. Nämä asiakirjat ovat toimineet pohjana toimintayksikkömme varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä. Varhaiskasvatussuunnitelmamme tekemiseen on osallistunut koko toimintayksikkömme henkilökunta joka työskenteli meillä toimintakautena 2012 -2013 sekä lapset ja lasten vanhemmat.

Yksikkömme varhaiskasvatussuunnitelmaa varten toteutimme perheille kyselyn syksyllä 2012, jossa kartoitimme vanhempien ajatuksia ja näkemyksiä hyvästä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta. Saamiamme vastauksia olemme hyödyntäneet varhaiskasvatussuunnitelmamme tekemisessä. Lapset ovat olleet vaikuttamassa suunnitelmamme muotoutumiseen piirtämällä toiveitaan ja haastattelujen kautta. Lasten ja vanhempien ajatukset ovat suorina lainauksina suunnitelmassamme.

Me Varistossa haluamme tarjota lapselle turvallisia ihmissuhteita, hänen kehitystään tukevaa toimintaa ja hyvän kasvuympäristön. Haluamme olla osaltamme edistämässä lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Meidän tehtävänä on rikastaa, jäsentää, ohjata ja tukea lasten toimintaa. Tällä työllä luomme pohjaa lapsen itsenäiselle toimintakyvylle ja elinikäiselle oppimiselle. Me Varistossa näemme varhaiskasvatuksen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena, joka tukee lapsen identiteetin rakentumista, omaksi itseksi kasvamista.

Variston toimintayksikköön kuuluvat Varistonniityn, Variston ja Autioniityn päiväkodit, Niittyvillan avoin päiväkotikoti ja kerhotoiminta Niittyvillan ja Luhtituvan kerhoissa. Autioniityn päiväkotikoti sijaitsee Pähkinärinteen alueella ja päiväkodissa on tilat kolmelle lapsiryhmälle. Autioniityn päiväkodin yhteydessä toimivat avoin päiväkotikoti Niittyvillalla ja Niittyvillan kerhot. Variston päiväkotikoti ja Varistonniityn päiväkotikoti sijaitsevat Variston alueella. Varistonniityssä on tilat viidelle lapsiryhmälle ja Varistossa kolmelle lapsiryhmälle. Variston päiväkodin yhteydessä toimivat Luhtituvan kerhot.

Lapsiryhmiä muodostettaessa otamme mahdollisuuksien mukaan huomioon lasten ikä- ja kehitystason, lasten väliset ystävyysuhteet, lasten erityistarpeet, sukupuolen ja vanhempien toiveet. Lapset toimivat omissa kotiryhmissä ja kotiryhmien sisällä lapset jaetaan pienryhmiin. Esiopetusikäiset toimivat omana ryhmänään esiopetusajan.

2 Variston toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Toiminta-ajatuksemme

Leikkiä, elämyksiä, kokemuksia, ystäviä ja yhdessä oppimista, turvallisessa ympäristössä, turvallisten kasvattajien kanssa.

2.2 Arvolähtökohtamme

Kasvatusyhteisömme arvoperustan luovat Vantaan kaupungin arvot:

Innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Vanhemmille suunnatun kyselyn vastauksista vanhemmille tärkeitä asioita olivat: turvallisuus, avoimuus ja yksilöllisyys. Nämä vanhemmille merkitykselliset asiat olemme ottaneet pohjaksi arvolähtökohtiamme ja varhaiskasvatussuunnitelmaamme laatiessamme.

Vantaan kaupungin arvot näkyvät varhaiskasvatussyksikössämme seuraavanlaisesti:

Innovatiivisuus: näkyy toiminnassamme rohkaisevana ja myönteisenä kasvu- ja oppimisympäristönä, joka ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota. Huomioimme toiminnassamme lapsen tarpeen oppia mielikuvituksen ja leikin kautta. Kasvattajiemme valmiutena on kehittää käytäntöjä ja toimintatapoja. Annamme tilaa ideoinnille, yritykselle ja erehdykselle. Rohkaisemme lapsia, vanhempia ja kasvattajiamme ajattelun ja mielikuvituksen käyttöön erilaisissa muuttuvissa tilanteissa.

Kestävä kehitys: tarkoittaa meille jokaisen asiakasperheen kunnioittavaa kohtaamista sekä oman ja toisen kulttuurin arvostamista. Painotamme lapsen kohtaamista ja hyvää vuorovaikutusta joka päivä, meille on tärkeitä kuulla perheitä ja olla herkkiä lasten tarpeille. Vietämme perinteiset juhlapyhät ja kulttuurijuhlat sekä tutustumme oman kotiseudun kulttuuriin ja luontoon. Huomioimme lasten oman kulttuurin toiminnassamme. Toimimme kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja vaalimme lapsen luonto- ja ympäristösuhdetta.

Yhteisöllisyys: on meille toistemme kohtaamista, toisistamme välittämistä ja yhteistä vastuuta hyvinvoinnista. Teemme työtä yhdessä sovittujen varhaiskasvatuksen tavoitteiden ja toimintatapojen mukaan. Yhteisöllisyyttä lisätäksemme sitoudumme ilmaisemaan ja jakamaan ajatuksiamme avoimesti ja luottamuksellisessa ilmapiirissä. Yhteisöllisyys näkyy lapsen, vanhempien ja kasvattajien oikeudessa osallistua ja olla osallisena yhteisölliseen elämään, yhdessä toimimiseen ja mahdollisuutena vaikuttaa yhteiseen toimintaan.

Vanhemmille merkitykselliset asiat näkyvät toiminnassamme seuraavanlaisesti:

Turvallisena ympäristönä jossa lapsella on hyvä olla ja kasvaa.

"Lapsi kokee olevansa turvassa häntä hoitavien aikuisten kanssa, saa tarvittaessa olla sy-lissä ja tulee kuulluksi."

"Lapsi menee mielellään päiväkotiin ja vanhempi voi turvallisin mielin jättää hänet sinne."

Toteuttamalla tasavertaisuuden periaatteita yksilöllisyys huomioiden.

"Lapsen ikätasoisien kehityksen tukeminen ryhmässä ja yksilönä."

"Jokaisen lapsen huomioiminen henkilökohtaisesti, että kukin lapsi tuntisi olevansa tärkeä ja että häntä kuunnellaan."

Avoimena ja rehellisenä vuorovaikutuksena lasten ja vanhempien kanssa.

"Avoimuus ja yhteen hiileen puhaltaminen yhdessä lapsen parhaan ajattelemisen ja sen toteuttamisen."

"Joka päivä on hyvä, että vaihdetaan kuulumisia ainakin muutaman sanan verran, sekä positiiviset että negatiiviset ovat tärkeitä."

2.3 Hyvinvointityömme

Hyvinvoiva lapsi on tyytyväinen, onnellinen ja hänellä on mahdollisuus toteuttaa sekä kehittää itseään. Hyvinvointityö on lasten ja koko yhteisön kokonaisvaltaista hyvinvoinnista huolehtimista. Tämä työ kuuluu koko henkilöstölle ja sitä toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Hyvinvointityömme muodostuu kasvatuskumppanuudesta, turvallisesta, kasvulle ja oppimiselle suotuisasta kasvuympäristöstä, lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisesta sekä hyvinvointityötä tukevasta yhteistyöstä. Hyvinvointityössämme korostuu ennaltaehkäisevä näkökulma. Kehitykseen ja oppimiseen liittyvät mahdolliset riskit ja ongelmat on tunnistettava mahdollisimman varhain ja turvattava lapselle hänen tarvitsemansa tuki.

Yksikössämme toimii hyvinvointiryhmä (Hyry) joka kokoontuu säännöllisesti. Ryhmässä päivitämme yksikkömme kriisisuunnitelman, kiusaamisenehkäisemissuunnitelman ja käymme yhteisiä keskusteluja lasten ja aikuisten hyvinvointiin liittyvistä teemoista. Ryhmään osallistuu tarvittaessa konsultoiva erityislastentarhanopettaja. Ryhmää ohjaa luottamuksellisuus, lapsen ja hänen huoltajiensa kunnioittaminen sekä tiedonsaantia ja salassapitoa koskevat säädökset. Hyvinvointityöstä koko yksikössä vastaa päiväkodin johtaja; hyry-ryhmämme vastaa yhteisöllisestä ja lapsiryhmien kasvattajatiimit yksilöllisestä tasosta.

2.4 Näkemyksemme lapsesta ja kasvattajuudesta

Työmme lähtökohtana on kunnioittaa jokaista lasta yksilönä sekä huomioida hänen luontainen tapansa toimia ja oppia. Näemme lapset tasavertaisina ja kokonaisina. Toteuttamamme varhaiskasvatus perustuu lapsen ainutlaatuisuuden tunnustamiseen. Lapsella on oikeus olla lapsi, tulla kuulluksi, nähdyksi ja kokea itsensä arvokkaaksi omana itsenään. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas yksilö, jolla on yksilöllisiä tarpeita, kiinnostuksen kohteita, vahvuuksia ja kysymyksiä esitettävänä. Lapsi on leikkivä, utelias, aktiivinen sekä luontaisesti kiinnostunut omasta ympäristöstään. Lapsi aistii, tuntee, ihmettelee, kyselee, leikkii, liikkuu ja kokeilee – ja samalla koko ajan oppii.

Meidän kasvattajien tehtävänä on antaa lapsen olla lapsi ja mahdollistaa se, että hän saa ja voi toimia itselleen ominaisella tavalla. Muistamme lapsen oikeuden itselleen merkityksellisiin ja tärkeisiin asioihin. Haluamme olla tukemassa ja kannustamassa lasta näkemään ja vahvistamaan omia hyviä puoliaan. Kannustamme lasta yrittämään ja onnistumaan sekä tarjoamme tukea lapselle haastavissa tilanteissa. Välitämme lapsen tunteista ja luomme luottamuksellisen suhteen lapseen ja vanhempiin. Olemme turvallisia, ennakoitavia ja toimimme johdonmukaisesti. Meillä kasvattajat huolehtivat lapsen hyvästä perushoidosta ja luovat perushoidon tilanteet lapsille mukaviksi ja kiireettömiksi. Meillä kasvattaja on lasta varten, hän kuuntelee lasta ja suhtautuu lapseen lämmöllä. Hän huomioi lapsen ja hänen läheisyyden ja sylin tarpeensa.

Lapsikeskeinen kasvatuskäsityksemme ohjaa toiminnan suunnittelua ja toteutusta. Havainnoimalla ja lasten ajatuksia kuuntelemalla saamme tietoa lasten taidoista ja heidän sen hetkisistä mielenkiinnon kohteistaan. Huomioimme lasten ajatukset ja ideat toiminnan suunnittelussa ja suunnittelemme toimintaa yhdessä lasten kanssa. Me sitoudumme kaikki kasvattamaan ja opettamaan, ohjaamaan ja opastamaan, toimimaan esimerkkinä, auttamaan ja tukemaan, ihmettelemään asioita ja ilmiöitä sekä etsimään vastauksia yhdessä lasten kanssa.

Jokaisen työntekijämme on tiedostettava oma kasvattajuutensa. Oman kasvattajuuden tunnistaminen luo perustan toiminnalle kasvatustyössä niin lapsen kuin aikuisen kohtaamisessa. Kasvatustietoisuuden kehittämiseen tarvitaan jatkuvaa oman työn pohdintaa ja arviointia suhteessa yhteisesti määriteltyihin arvoihin ja toimintatapoihin. Variston kasvattajat kunnioittavat lapsen, lapsen vanhempien ja toistensa kokemuksia ja mielipiteitä ja työskentelevät kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti.

"Olis kivaa jos kaikki ois aina kivoja ja leikkis vaa meidän kans, eikä tekis töitä."

– Peik 5v.

"Mukava aikuinen kertoo hauskoja juttuja ja on kiva lapsille."

– Elisa 6v.

3 Lasten osallisuus

Meille lasten osallisuus tarkoittaa valintojen tekoa, päätöksiin osallistumista ja vastuun ottamista. Se on yhdessä tekemistä ja kokemista, lapsen aitoa kohtaamista tasavertaisena ihmisenä ja ryhmän täysivaltaisena jäsenenä. Osallisuus on mukana oloa ja vaikuttamista tilanteisiin sekä toiminnan rakentumiseen ja toteutumiseen suunnittelusta lähtien. Osallisuuden kokemus syntyy siitä, että lapsi huomaa ja kokee omilla tunteillaan, kokemuksillaan ja valinnoillaan olevan oikeasti merkitystä ja vaikutusta lähiyhteisönsä ja sen toiminnan rakentumiseen. Osallisuuteen lapsi oppii, kun hän saa harjoitella sitä asteittain valmiuksiensa edellyttämällä tavalla. Kannustamme lasta jakamaan omia taitojaan ja kokemuksiaan toisten lasten kanssa ja annamme palautetta lasten osallisuuden vaikutuksista ja merkityksestä.

Lapsella on mahdollisuus ilmaista mielipiteitään ja näkemyksiään ja siten vaikuttaa päätöksentekoon sekä saada aikaan muutosta. Pidämme tärkeänä kuunnella lasten mielipiteitä, ajatuksia, kokemuksia ja tunteita. Lapsilla on mahdollisuus ilmaista näitä heille luontaisella tavalla. Usein ilmaisu tulee muutoin kuin sanoin ja on esimerkiksi luetavissa ilmeistä ja kehonkielestä. Kasvattajat tunnistavat lasten sa-

nallisia ja sanattomia aloitteita ja aikomuksia ja vastaavat niihin.

Päiväkodin arjessa lapset osallistuvat koko ryhmän toimintaa ja itseään koskevaan päätöksentekoon ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Harjoittelemme lasten kanssa toiminnan suunnittelua, esimerkiksi mikä kirja luetaan yhteisesti, ja toteutuksen arviointia. Ideoiden tullessa lapsilta itseltään se synnyttää innostusta ja sitoutumista toimintaan. Lapset ovat aktiivisesti laatimassa ryhmän yhteisiä sääntöjä sekä miettimässä seuraamuksia sääntöjen noudattamatta jättämisestä. Lapset osallistuvat itseään koskevaan päätöksen tekoon. Arjessa tämä näkyy muun muassa leikin, kaverien ja leikkipaikan valinnalla. Perushoidossa lapset pääsevät tekemään itseään koskevia valintoja: otanko lisää ruokaa, mitä juon, milloin käyn vessassa.

Meillä kaikki lapset osallistuvat oman varhaiskasvatussuunnitelmansa laatimiseen omien edellytystensä mukaisesti kolme vuotta täytettyään. Lapsen näkemyksiä kuullaan joko ennen vanhempien ja kasvattajien kesken käytäviä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelua tai lapsi osallistuu osan aikaa keskusteluun.

4 Yhteistyö perheiden kanssa / kasvatuskumppanuuden polulla

Yhteistyötä perheiden kanssa tehdään kasvatuskumppaneina, jolla tarkoitetaan vanhempien ja kasvattajien tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät lapselle kaksi tärkeää tahoa: perhe ja päiväkodin henkilökunta. Kasvatuskumppanuuden luominen alkaa tutustumisesta lapsen aloittaessa päivähoiton ja syvenee vanhempien ja kasvattajien päivittäisissä kohtaamisissa. Vanhempien ja kasvattajien tiedot lapsesta luovat yhdessä parhaat edellytykset lapsen hyvinvoinnille. Perheillä on ensisijainen kasvatusvastuu, jota päivähoito tukee.

Jokaiselle lapselle nimetään ryhmästä vastuukasvattaja joka toimii perheen kasvatuskumppanina. Kun lapsi on aloittamassa päivähoiton meillä, vastuukasvattaja on yhteydessä perheeseen kutsuakseen heidät tutustumaan meihin kasvattajiin, päiväkotiin ja lapsiryhmään. Ensimmäiseen tapaamiseen toivomme vanhempien osallistuvan ilman lasta. Tällöin käymme vanhempien kanssa päivähoiton aloituskeskustelun Lapsi kotiloissa – lomakkeen pohjalta. Keskustelun tarkoituksena on saada ensikäden tietoa lapsesta sekä vanhempien päivähoitoon liittyvistä odotuksista ja toiveista. Samalla annamme tietoa päiväkodista, ryhmän toiminnasta ja päiväkodin yhteisistä käytänteistä sekä voimme vähentää vanhempien mahdollista jännitystä hoidon aloittamiseen liittyen. Vanhemmat saavat aloituspaketin kotiin tutustuttavaksi ja täytettäväksi. Aloituspaketti pitää sisällään esitteen päivähoitopaikasta, perustietolomakkeen sekä kuvaus- ja retkiluvan.

Ennen varsinaista hoidon aloitusta lapsi käy tutustumassa päiväkodin ja lapsiryhmän toimintaan yhdessä vanhemman/ vanhempiensa kanssa. Tutustumiskäynneillä esittelemme perheille koko päiväkodin, ryhmätilat, lapsiryhmän, henkilökunnan ja ryhmän lapset. Lap-

sen tutustumiseen ja harjoitteluun varataan riittävästi aikaa ja etenemme asiassa perheen toivomalla tavalla. Vastuukasvattaja tutustuttaa lapsen ryhmän toisiin lapsiin ja aikuisiin. Lapsen tullessa lyhyellä varoitusaajalla päivähoitoon, pidämme aloituskeskustelun tutustumisen yhteydessä. Ennen päivähoiton aloitusta vanhempi tekee hoitoaikasopimuksen, jolla lapsen vanhempi ja päiväkodin johtaja sopivat lapsen päivittäisestä hoitoajasta ja säännöllisistä poissaoloista.

Jokaiselle lapselle tehdään Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (Lapsen vasu) tai Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (Leops) yhdessä vanhempien kanssa. Lapsen vasu tai Leops laaditaan kasvatustilanteissa 1-3 kuukauden kuluttua toimintakauden tai hoitosuhteen alkamisesta. Suunnitelman tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden ja huoltajien näkemysten huomioiminen toiminnan järjestämisessä muistaen kuitenkin, että päiväkodissa hoito, kasvatustilanteet ja opetus ovat ryhmätoimintaa. Tavoitteet lapsen varhaiskasvatukselle mietitään ja sovitaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Lapsen yksilölliset tarpeet ja asiat huomioidaan ja ne kirjataan omiin suunnitelmiin. Keskustelut pidetään tarpeen mukaan, vähintään kerran vuodessa.

Kasvatustilanteiden ja vanhempien välistä yhteistyötä edistämme avoimesti keskustellen. Päivän tapahtumista ja kulusta keskustelemme tuonti- ja hakutilanteissa. Aloitusvaiheen tutustuminen edistää luottamuksen syntymistä kasvatustilanteiden ja vanhempien välille, joka rakentuu ja kasvaa arjen kohtaamisissa. Uskomme, että luottamuksen synnyttyä vanhempien on helpompaa ottaa esille lastaan koskevia asioita, esittää toiveita ja tuoda esille omia mielipiteitään. Vanhemmilla on aina mahdollisuus varata aika lastaan koskevaan keskusteluun kasvatustilanteiden kanssa ja vanhemmat ovat tervetulleita osallistumaan päiväkotiemme arkeen.

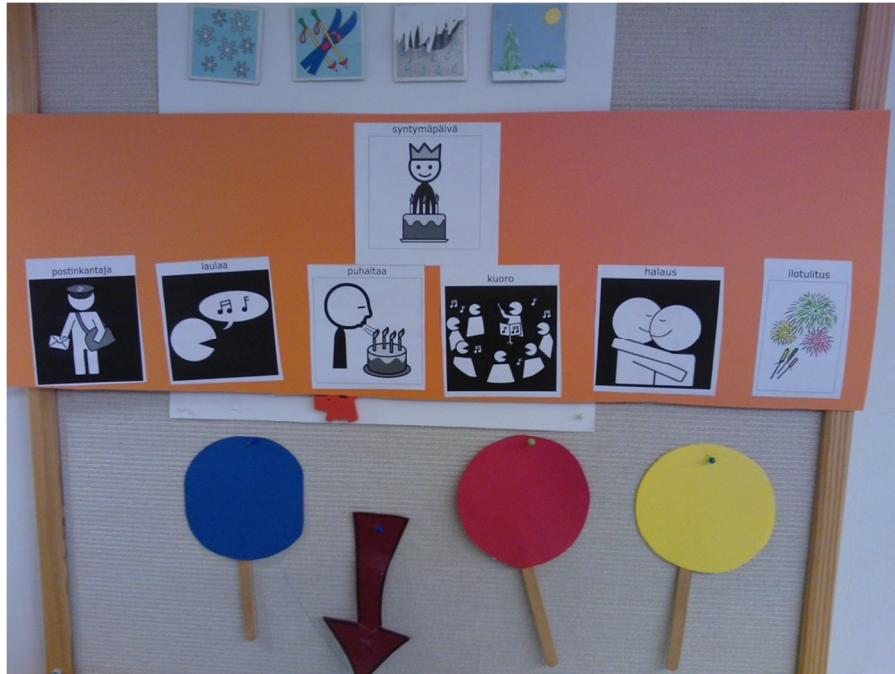
5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli on vuorovaikutuksen väline. Jo varhaiset vuorovaikutuksen kokemukset vaikuttavat lapsen kielen kehitykseen ja luovat sille perustaa. Kieli on väline itsensä ilmaisemiseen ja ajatteluun. Lapsen kieli kehittyy vuorovaikutustilanteissa, joissa lapsi ilmaisee itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan. Kieli lisää lapsen itsetuntemusta ja kykyä ottaa maailmaa haltuun. Päiväkotipäivä on täynnä erilaisia kohtaamisia, joissa lapsen kyky käyttää kieltä vahvistuu hänelle persoonallisella tavalla. Lapsi oppii kertomaan, vastaamaan ja kysymään. Pienryhmä- ja ryhmätilanteissa lapsi harjaantuu esiintymään ja käyttämään ääntään tilanteeseen sopivalla tavalla.

Kieli kehittyy luontevasti arjen vuorovaikutustilanteissa, ja edistämme kielen kehitystä aktiivisesti, tietoisesti ja tavoitteellisesti päivän kaikissa tilanteissa. Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi tulee kohdatuksi ja kuulluksi päivittäin. Otamme lapsen vastaan aamulla huomioiden hänet henkilökohtaisesti. Kasvatustilanteet menevät arkisissa toiminnoissa lapsen

tasolle fyysisesti, mikä helpottaa katsekontaktin luomista lapseen ja samalla kasvattajan ja lapsen välinen vuorovaikutus tapahtuu samalla tasolla. Pienryhmissä toimiminen takaa lapsille enemmän kasvattajan aikaa ja huomiota, ja mahdollistaa jokaisen lapsen kuulluksi tulemisen ja yksilöllisen huomioimisen.

Vuorovaikutustilanteissa kiinnitämme huomiota siihen, että sanallinen ja sanaton viestintä on uskottavaa ja yhdenmukaista. Sanaton viestintä, ilmeet, eleet ja kehonkieli ovat yhtä tärkeitä kuin sanallinenkin viestintä. Vuorovaikutuksessa käytämme kielen tukena kuvia. Päivärytmimme ja viikko- ohjelmamme ovat lapsille kuvitettuina. Tuemme vuorovaikutusta mallintamisella ja sanoittamalla lapsille tekemisiämme puhumalla selkeästi ja ymmärrettävästi sekä kannustamme lapsia keskusteluun niin aikuisten kuin lasten kanssa.

Käytämme vuorovaikutuksen aktivoimiseen erilaisia esineitä, kuvia, ääniä, eleitä ja materiaaleja siten, että eri aistit tulevat käyttöön. Motivoimme lapsia heille mielenkiintoisten asioiden kautta. Opettelemme vuorottelua; jokainen lapsi odottaa vuoroaan ja jokainen lapsi huomioidaan. Kuuntelemme, keskustelemme, kannustamme ja annamme lapsille aikaa vastaamiseen. Meidän tehtävänämme on huolehtia siitä, että toimintaympäristömme on kielellisesti virikkeellinen ja lasten yksilöllistä kielellistä kehitystä edistävä. Hyvä vuorovaikutusilmapiiri päiväkodissa ja lapsiryhmissä luo suotuisan perustan lapsen kielen kehittymiselle. Myönteisessä ilmapiirissä lapsi uskaltaa kertoa mielipiteitään sekä ilmaista itseään monipuolisesti.

Kielellisen tietoisuuden laajentaminen ja kirjoitetun kielen tarkasteleminen ovat merkittävä osa tavoitteellista toimintaamme. Laulujen, lorujen, satujen ja kielellisten leikkien kautta tarjoamme lapsille kielellistä kehitystä tukevaa ja kieltä rikastuttavaa toimintaa. Lukemalla lapsille päivittäin tuemme lapsen kiinnostusta lukemaan ja kirjoittamaan oppimiseen. Äidinkieli on tunteen ja ajattelun kieli. Oman äidinkielen hallinta edesauttaa lapsen ajattelun kehittymistä, vahvistaa hänen identiteettiään ja persoonallisuutensa eheyttä ja kasvua.

Monikulttuurisen lapsen on tärkeä oppia ensin oma kulttuurinsa ja äidinkielenä, jonka taitaminen on pohjana suomenkielen oppimiselle. Päivittäisissä toiminnoissa lapsi oppii suomenkieltä vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Suomen kielen opiskelua tuemme suomi toisena kielenä - (S2) opetuksen avulla.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Lapsi luo leikin avulla omaa kulttuuriaan. Lapsen näkökulmasta on tärkeätä, että hänen omaa kulttuuriaan ja kokemuksiaan arvostetaan. Tuemme lasten omaa kulttuuriperinnettä luomalla hyvät edellytykset lasten leikeille ja olemalla kiinnostuneita niistä ja niihin liittyvistä elementeistä ja ilmiöistä. Kulttuurien väliset erot rikastuttavat päivähoitoa. Kulttuuriperinteen ja eri kulttuurien kunnioittamisen lisäksi luomme uutta, päiväkotimme omaa kulttuuriperinnettä yhdessä lasten kanssa. Meillä on tilaa ja aikaa lapsen kiinnostuksen kohteille, spontaanille leikille ja taiteelliselle kokemiselle. Lasten omaa kulttuuria teemme näkyväksi sadutuksen, piirustusten, valokuvien ja kasvunkansioiden kautta.

Lapset oppivat yhdessä, toisiltaan saamallaan virikkeillä. Jo pienet lapset auttavat mielellään toisiaan ja oppivat mallin mukaan. Eri-ikäisten yhdessä toimiminen lisää mallioppimisen mahdollisuuksia. Edistämme levollisen ilmapiirin muodostumista lapsiryhmässä ja turvaamme jokaiselle leikki- ja työskentelyrauhan. Tuemme lapsen oman ajattelun kehittymistä ja kannustamme positiivisten mallien omaksumista. Huolehdimme siitä, että lapset saavat tarvitessaan omaa tilaa ja aikaa. Ryhmänjakotilanteessa huomioimme hiljaisemat/aremmat lapset, joille suuri ryhmä on liian raskas. Lapsen tulee saada kokemus siitä, että päiväkodissa hänestä pidetään huolta ja aikuiseen voi turvautua kaikissa tilanteissa.

Suurella lapsiryhmässä kasvattajan on tärkeitä huomata lasten tekemät pienet aloitteet ja huomioida ne toiminnassa mahdollisuuksien mukaan. Luomme hyvän ja turvallisen kasvuympäristön lapsille. Turvallisuutta luomme pysyvyydellä ja yhteisillä säännöillä. Myönteisessä ilmapiirissä lapsi uskaltaa ilmaista mielipiteitään sekä harjoitella turvallisesti ristiriitailanteiden ratkaisemista. Meidän kasvattajien vastuulla on tilanteiden ennakointi ja oikeana mallina toimiminen.

Medialeikit ovat osa lastenkulttuuria, joka näkyy vahvasti myös päivähoidossa lasten puheissa ja leikeissä. Mediakasvatuksemme pohjautuu elämykselliseen, kokemukselliseen ja leikilliseen oppimiseen. Se on kuuntelua, kysymistä, kyseenalaistamista, kertomista, yhdessä tekemistä ja jakamista. Vastuu lapsen mediataitojen kehittymisestä on vanhemmilla ja kasvattajilla. Tehtävänä on kasvattaa lapsista aktiivisia, medioihin asteittain perehtyviä käyttäjiä. Vastuullisuuteen ja kriittiseen median käyttöön lapsi oppii aikuisen mallin avulla ja yhdessä tehden.

Päiväkotia on yksi lapsen sosiaalisista vuorovaikutusympäristöistä, joka muodostuu pääasiassa samanikäisistä lapsista. Kasvattajina tehtävämme on saattaa ryhmän kaikki lapset keskinäiseen vuorovaikutukseen ja toimimaan yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan. Mikäli huomaamme lasten välillä epäasiallista käytöstä puutummme siihen välittömästi ja keskustelemme asiasta sekä lasten että vanhempien kanssa. Olemalla mukana lasten leikkitalanteissa pystymme havainnoimaan lasten välisiä suhteita sekä tukemaan kielellistä vuorovaikutusta. Yksikössämme on yhteinen kiusaamisenehkäisemissuunnitelma joka päivitetään säännöllisesti. Suunnitelma löytyy ryhmien ilmoitustauluilta. Lapsiryhmien omat suunnitelmat päivitetään toimintakauden alussa ja niitä tarkennetaan tarvittaessa kesken toimintakauden.

5.3 Päiväkodin arki on arvokas asia

Päivittäistä toimintaa kannattelevat rakenteet jäsentävät ryhmän arkea. Tavoitteenamme on joustavasti vakaa päivärhythmi. Päivän kulkumme on suunniteltu siten, että lapsen psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset voimavarat riittävät koko hoitopäivän ajaksi. Selkeä päivärakenne jossa ohjattu toiminta, vapaa leikki ja lepo vuorottelevat, tuovat turvallisuutta lapsen elämään. Riittävä säännöllisyys päivän kulussa tuo ennakoitavuutta lasten elämään ja vähentää levottomuutta, kun lapset tietävät mitä seuraavaksi tapahtuu. Jokaisessa ryhmässämme päiväjärjestys on kuvitettuna. Tämä tukee lasten omatoimisuutta ja oman toiminnan sääntelyä. Siirtymätilanteet suunnittelemme lapsen iän, ryhmän koon sekä kasvattajien määrän mukaan ja toteutamme ne pienissä ryhmissä jotta pystymme tukemaan lapsen omatoimisuutta ja yksilöllisyyttä.

"Tärkeää päiväkodissa on laittaa nimi listaan."

-Zahra 6v.-

"Tärkeää on, että päiväkodissa syö suu kiinni ja pitää hauskaa."

-Emma 5v.-

Vaалimme omatoimisuutta antamalla lapselle aikaa ja rauhaa suoriutua itsenäisesti toimistaan, sillä se on tärkeä osa lapsen itsensä tuntemisen ja itsetunnon kehitystä. Omatoimisuuden tavoitteena on hiljalleen kasvattaa lapsia itsenäiseen toimimiseen. Kasvattajana mahdollistamme tuellamme lapsen oman oppimisen kaikissa päivän toiminnoissa.

5.4 Lapsen ominainen tapa toimia

5.4.1 Leikkiminen

Leikki kuuluu tärkeänä osana lapsen jokapäiväiseen toimintaan. Lapselle leikki on luontainen tapa toimia, oppia asioita ja jäsentää maailmaa. Se edistää lapsen kasvua ja kehitystä; luovuutta, mielikuvitusta, ongelmanratkaisukykyä ja vuorovaikutustaitoja. Leikissä lapsi käy läpi tunteitaan ja arjen kokemuksiaan.

Lapsen arjessa leikit vaihtelevat lasten omaehtoisesta leikistä kasvattajien pedagogisesti suunnittelemaan leikkiin. Hyödynnämme toiminnassamme leikkiä pedagogisena menetelmänä. Leikki tapahtuu erilaisissa tiloissa ja ympäristöissä, sisällä ja ulkona. Lapset leikkivät yksin, pareittain, pienryhmissä ja koko ryhmän kanssa. Meillä kaikilla lapsilla on mahdollisuus monipuoliseen leikkiin sukupuolesta riippumatta. Kannustamme lapsia erilaisiin leikkeihin ja leikkimään erilaisten kavereiden kanssa.

"No tärkeintä on leikkiminen ja salahuoneleikit. Salahuoneessa on niin kivaa. Siellä saa leikkiä rauhassa."
-Aune 4v.

Ryhmissä käytettävät leikkitaulut jakavat lapset eri leikkipisteisiin ja ohjaavat heitä pitkäkestoisin leikkeihin. Kuvien avulla havainnollistetaan leikin kulkua. Leikkivälineet ovat helppoja lasten saatavilla ja niiden paikat on kuvin merkitty. Leikkiminen pienryhmissä luo mahdollisuuden leikkirauhaan ja uusien kaverisuhteiden solmimiseen.

Kasvattajat luovat lasten kanssa yhdessä yhteisiä leikkimaailmoja. Lapset osallistuvat leikkien suunnitteluun, välineistä huolehtimiseen ja leikkisäännöistä sopimiseen. Lapsen oma kiinnostus, luovuus ja oma-aloitteisuus näkyvät leikissä ja lapsi saa ilon ja onnistumisen kokemuksia. Kasvattajina vahvistamme ja rikastamme leikkiä sensitiivisen, tukevan ja lasta ymmärtävän vuorovaikutuksen avulla. Lapsen tekemät aloitteet ja kiinnostuksen kohteet ovat pohjana leikin vuorovaikutukselliselle ohjaukselle.

Huomioimme leikeissä lasten iän- ja kehitystason ja tehtävänämme on tuoda ideoita ja välineitä leikkiin, olla niissä mallina ja havainnoijana. Me kasvattajat osallistumme ja olemme läsnä lasten leikeissä ja luomme siten mahdollisuuksia yhteisölliseen leikkiin. Aikuisen huumori, leikillisuus, leikillinen vuorovaikutus – hassuttelu ja leikkeihin heittäytyminen on tärkeää. Huolehdimme leikkirauhasta, -ajasta, -tiloista, -välineistä ja turvallisuudesta. Ohjaamme, tuemme ja luomme mahdollisuuksia lasten monipuoliselle ja pitkäkestoiselle leikille.

Havainnoimme lasten leikkiä säännöllisesti. Näin saamme tietoa lasten kehitys- ja oppimisvaiheista sekä kiinnostuksen kohteista. Saamaamme tietoa hyödynnämme toiminnan suunnittelussa. Varaamme leikille riittävästi aikaa päivittäin. Leikkiajan päättymisen kerrotaan lapsille etukäteen. Tarjoamme lapsille mahdollisuuden kesken jääneen leikin jatkamiseen.

Leikki on tärkeä osa lapsen arkea myös kotona. Keskustelemme vanhempien kanssa leikin tärkeydestä ja kannustamme heitä leikkimään yhdessä lapsen kanssa

5.4.2 Liikkuminen

Päivittäinen liikkuminen on lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta. Liikkuessaan lapsi ajattelee, kokee iloa, ilmaisee tunteitaan ja oppii uutta. Liikkuminen on lapselle luonnollinen tapa tutustua itseensä, toisiin ihmisiin ja ympäristöönsä. Lapsen tietoisuus omasta kehostaan ja sen hallinnasta luo pohjaa terveelle itsetunnolle.

Liikuntakasvatuksemme perustana on liikunnan ilo ja sen aikaansaama hyvä olo. Huomioimme toiminnassa ja arjen valinnoissa mahdollisuuden liikkumiseen. Luomme ympäristöömme liikuntaan virittäväksi ja pyrimme suunnittelemaan sisä- ja ulkotilat liikkumista lisääviksi. Päivittäisissä ulkoilutilanteissa on mahdollisuus monipuoliseen liikuntaan: juoksu, kiipeily, hyppy, heitto ja tasapainoilu. Lähialueen urheilukentät, metsät, niityt ja puistot mahdollistavat monipuolisen liikunnan toteuttamisen eri vuodenaikoina. Talvisin harjoittelemme hiihtoa ja luistelua. Opetamme lapsille turvallista liikkumista lapsen toimintaympäristössä.

Päiväkodin kasvattajien ohjaama liikunta voi täyttää vain osittain lapsen liikkumistarpeen. Haluamme vanhempien kanssa olla kannustamassa lapsia sellaisiin liikunnallisiin kokemuksiin, joiden varaan rakentuu lapsen terveen elämän perusta ja kiinnostus itsestä huolehtimiseen. Haluamme tarjota perheille yhdessä koetun liikunnan ilon järjestämällä säännöllisesti liikuntatapahtumia kuten Pihaseikkailuja.

5.4.3 Tutkiminen

Tutkiva ihmettely on lapselle syntymästä saakka luontaista. Tutkiessaan lapsi tyydyttää uteliaisuuttaan ja kokee osallisuutta ympärillään olevaan maailmaan ja yhteisöön. Lapsen oma kokemusmaailma sekä vuorovaikutus muiden lasten ja aikuisten sekä lähiympäristön kanssa toimivat eri-ikäisten lasten oman tutkimisen innoittajina. Lapsi kokee, että hänen tutkiva ihmettelynsä, kysymyksensä, pohdintansa ja toimintansa on merkityksellistä. Yrityksen, erehdyksen ja oivalluksen kokemus ylläpitää ja vahvistaa

lapsessa oppimisen iloa. Lasten mielenkiinnosta heränneet tutkimusprojektit antavat mahdollisuudet harjoitella tutkimista, oivaltamista, oppimista ja dokumentointia.

Tutkimalla oppiminen edellyttää kasvattajilta roolia, jossa kysymyksiin autetaan lasta löytämään ratkaisu, ei valmiiden vastausten avulla. Seuraamme yhdessä vuodenaikojen muutoksia ja tutkimme luonnonilmiöitä. Hyödynnämme dokumentointitapoja ja eri tutkimusvälineitä kuten luuppeja. Mahdollistamme lapsille monipuolisia, lasten omaa mielenkiintoa ylläpitäviä kokemuksia ja annamme aikaa tutkimiselle ja ihmettelylle. Pohdimme yhdessä elämän eri alueita ja ilmiöitä, annamme tilaa lasten kysymyksille ja etsimme yhdessä vastauksia niihin.

5.4.4 Taiteellinen kokeminen

Taiteelliset peruskokemukset syntyvät ympäristössä, joka tarjoaa musiikillista, kuvallista, tanssillista ja draamallista toimintaa, kädentaitoja sekä lasten kirjallisuutta. Saadessaan monipuolisia taiteellisia elämyksiä ja kokemuksia lapsen mielenkiinto herää toteuttamaan itseään taiteellisesti. Ilmaistessaan itseään lapsella on mahdollisuus kokea mielikuvitusmaailma sekä oppimisen ja onnistumisen iloa yksin tai yhdessä toisten kanssa.

Taiteellisen ilmaisun ja kokemuksen kautta lapsi ottaa maailmaa haltuunsa ja jäsentää sitä. Lapsi oppii käsittelemään erilaisia tunteita sekä ilmaisemaan niitä oman kehon kautta. Eri aistien monipuolinen käyttö taiteellisessa ilmaisussa kehittää luovuutta. Lapsuudessa saadut taiteelliset kokemukset vaikuttavat lapsen myöhempiin taidemieltymyksiin sekä kulttuuriseen arvostukseen.

Järjestämme lapsille mahdollisuuksia monipuoliseen luovaan toimintaan, itsensä ilmaisuun sekä elämysten kokemiseen. Tärkeintä on, että lapsi kokee iloa ja onnistumista sekä oppii arvostamaan omia ja muiden töitä. Tuemme erilaisia kädentaitoja askartelemalla, muovaillemalla, maalaamalla jne. Lapsilla on mahdollisuus vapaaseen piirtämiseen ja muihin erilaisiin kädentaidon töihin. Teemme retkiä lapsille tarkoitettuihin teatteriesityksiin, konsertteihin sekä järjestämme juhlia ja naamiaisia. Tavoitteenamme on, että taiteen kokemisen avulla lapsella on mahdollisuus lumottuun mielikuvitusmaailmaan, jossa kaikki on mahdollista ja totta.

5.5 Ilo oppia

Hyvän oppimisen ja myönteisen oppimisasenteen perustana ovat turvalliset ihmissuhteet. Päiväkodissa turvalliset ihmissuhteet syntyvät lasten ja kasvattajien aidossa vuorovaikutuksessa, jossa kasvattaja luo lapselle hyvät edellytykset kasvaa ja oppia. Meillä hoito, kasvatusta ja opetus nivoutuvat toisiinsa arjen moninaisissa tilanteissa. Lapsi käyttää oppimiseen kaikkia aistejaan, tutkimista, leikkimistä ja liikkumista. Oppimista tapahtuu arjen kaikissa tilanteissa, niin pukemisessa kuin ruokailussakin. Myös lepo ja rauhoittuminen ovat tärkeä osa lapsen kehitystä ja oppimista. Vertaisoppimista tapahtuu, kun lapsi on

vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa. Isommat opettavat pienempiään ja saavat kokea, että ”minä osaan”. Pienet saavat ”ihailun kohteen”.

Pienryhmätoiminta on vallitseva toimintatapa yksikössämme. Toimimme päivittäin erilaisissa pienryhmissä riippuen lasten iästä, kehitystasosta ja tarpeista. Pienryhmissä on sekä vapaata leikkiä että ohjattua toimintaa. Pienryhmätoiminnassa tarjoamme lapselle monipuolisia oppimisen kokemuksia hyödyntäen lapsen luontaista uteliaisuutta ja halua oppia. Luomme oppimistuokiot sellaisiksi, että lapsi saa iloa ja onnistumisen kokemuksia, jotka jaetaan yhdessä. Tarjoamme lapselle mahdollisuuden rauhalliseen tekemiseen päivän aikana. Kasvuun ja oppimiseen kuuluvat myös pettymykset, joissa olemme turvallisena tukena ja ohjaamme lasta mielipahan yli.

Oppimis- ja leikkiympäristön tietoinen luominen, ylläpitäminen ja uudistaminen ovat olennainen osa varhaiskasvatustamme. Rikkaan oppimis- ja leikkiympäristön rakentaminen perustuu kasvattajien asiantuntemukseen lapsen kehitysvaiheista ja leikkikulttuurista. Lapset osallistuvat ympäristön ylläpitämiseen ja uudistamiseen kykyjensä mukaan. Leikkiympäristön rikastuttaminen tarjoaa luontevan yhteistyömahdollisuuden myös vanhemmille.

Ympäristö ja tilat luodaan oppimista tukeviksi. Käytämme kuvia, kuvitettua päivä- ja viikko-ohjelmaa sekä leikkitaulua. Nämä auttavat lasta ennakoimaan toimintaa. Ulkoilun porrastaminen tuo tilaa lapsiryhmälle liikkua ja toimia niin sisällä kuin ulkona.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

Kaikille lapsille yhteinen ja yhtenäinen laadukas varhaiskasvatus toteutuu arjessa laadukkaan pedagogisen ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Hyvä toimiva arki ja lasta tukeva vuorovaikutus ovat kaikkien lasten kasvun ja kehityksen tukemisen perusta. Meillä kasvattajat huolehtivat siitä, että lapsi saa arjessa paljon myönteisiä onnistumisen kokemuksia ja tuntee oppimisen iloa.

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitamme lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisemistä. Lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen edellyttää meiltä kasvattajilta lasten kasvun ja kehityksen tunteamista, vahvuuksien ja tuen tarpeen varhaista tunnistamista sekä lasten tarpeista lähtevän kasvatustoiminnan ja toimintaympäristöjen muokkaamista. Kasvun ja oppimisen tuki jakautuu yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Kolmiportaisen tuen tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeutta saada tukea riittävän varhain, oikea-aikaisesti ja joustavasti. Tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan.

Kun kasvattajilla tai vanhemmilla herää huoli lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyen, tiivistämme yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa. Tuen järjestämiseen ja arviointiin tarvitaan moniammatillista yhteistyötä. Lapsen havainnointi ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma sekä yhteistyö vanhempien kanssa ovat pohjana tukitoimien suunnittelussa. Lapsen tarvitsema tuki, jossa perhe on mukana, aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tukea määrittäessä huomioidaan lapsen persoonalliset piirteet, oppimistyyli sekä kieli- ja kulttuuritausta.

Lapsen tarvitessa tukea kiinnitämme huomiota omaan tapaamme toimia ja ohjata lasta. Luomme oppimisympäristön selkeäksi ja toimivaksi. Tuki liitetään toimintaan siten, että tukea tarvitsevan lapsen osallisuus mahdollistetaan erilaisissa tilanteissa. Vahvistamme lasten keskinäistä vuorovaikutusta toimimalla pienryhmissä, käyttämällä puhetta tukevia ja korvaavia keinoja kuten tukiviittomia ja kuvia, jotta lapsi voi kokea itsensä tasavertaiseksi muiden lasten kanssa.

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Jokainen on tärkeä omana itsenään. Sukupuolten välinen tasa-arvoisuus sekä lapsen oman kulttuurin ja uskonnon arvostus ja tukeminen ovat tärkeitä. Ennakkoluulottomuus ja myönteinen suhtautuminen monikulttuurisuuteen on olennainen osa varhaiskasvatustamme.

Lapsen identiteetin kehittymisen kannalta on tärkeitä, että hänen omaa kulttuuriaan ja kieltään arvostetaan. Korostamme vanhemmille lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin vaalimisen tärkeyttä ja tuemme perheitä vaalimaan niitä. Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilymisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheillä.

Lapsen omaan kulttuuriin kuuluvat asiat näkyvät meillä arjessa ja niitä arvostetaan. Erityistä huomiota kiinnitämme kaksikielisen ja kulttuurisen identiteetin tukemiseen. Monikulttuurisuus huomioidaan ryhmissä keskustelemalla erilaisista kulttuurisista ja uskonnollisista tavoista ja näkemyksistä. Annamme tilaa lasten ja perheiden erilaisille katsomuksille ja asennoidumme niihin tasapuolisesti ja arvostavasti. Kuuntelemme lasta ja keskustelemme sekä hänen kanssaan että koko ryhmän kanssa lapsia askarruttavista asioista.

Monikulttuurisen varhaiskasvatuksemme perustana on pääkaupunkiseudulla yhteisesti käytössä oleva monikulttuurinen varhaiskasvatus- toimintamalli. Tuemme lapsen sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin ja keskeisenä tavoitteenamme on lapsen suomen kielen oppiminen. Jokaiselle lapselle tehdään vanhempien kanssa käytävissä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa kaksikielisyyden suunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Keskusteluissa käytämme apuna tarvittaessa tulkkia. Lapsille jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin suomenkieltä järjestämme suomi toisena kielenä (S2) opetusta. Lapsen suomen kielen oppimista tuetaan arjessa käyttämällä kuvia, sanoittamalla asioita hyvällä ja selkeällä suomenkielellä ja konkreettisesti näyttämällä. Lapsen suomen kielen kehittymistä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti S2-seurantalomakkeen avulla, jota käytämme yli 3- vuotiaille lapsille.

Uskontokasvatuksemme lähtökohtana on perheen vakaumuksen kunnioittaminen ja arvostaminen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan vanhempien kanssa uskontokasvatuksen käytännöistä. Uskontokasvatuksessa vaalimme perinteitä, tutustumme erilaisiin uskontojen ja katsomusten tapoihin ja huomioimme juhlapyhät. Näitä toteutamme muun muassa käymällä kirkkoretkillä jouluna ja pääsiäisenä, ja vieraillemalla erilaisissa näyttelyissä ja konserteissa kirkolla. Uskontokasvatusta annamme evankelis-luterilaisen uskonnon (Suomessa valtauskonto) mukaan. Se ei kuitenkaan ole vakaumuksellista. Lapset, jotka eivät osallistu evankelis-luterilaiseen uskontokasvatukseen, osallistuvat samanaikaisesti heille järjestettyyn muuhun toimintaan.

Eettisiä asioita käsittelemme joka päivä luontevasti päivittäisten tilanteiden yhteydessä. Harjoittelemme ristiriitojen ratkaisemista ja sovittelua. Oikea ja väärä, erilaisuuden hyväksyminen, käsitys omasta itsestä, empaattisuus ja toisen kunnioittamisen siemen saa kasvualustan jo varhaiskasvatukssamme.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Kaikki kolme päiväkotiamme sijaitsevat lähellä luontoa. Lähialueilta löytyy lampia, metsiä ja niittyjä kasveineen ja eläimineen. Kävelytiet ja polut alkavat heti aidan toiselta puolelta. Myös pihapiiristä löytyy luontoelementtejä. Eri vuodenajat tarjoavat muuttuvat mahdollisuudet monenlaisiin leikkeihin, luonnon kokemiseen, tutkimiseen ja tarkkailemiseen.

Retket lähimetsään tarjoavat mahdollisuuksia yhteisille leikeille, kasvun ihmeen pohdinnoille ja luonnon tutkimiselle. Luonnossa lasten osallisuus toteutuu itsestään. Tutustutamme lapset lähiympäristöön ja herätämme kiinnostuksen luontoa kohtaan. Luontokokemusten myötä asenne luontoa ja ympäristöä kohtaan muuttuu arvostavaksi ja kunnioittavaksi. Omakohtaiset kokemukset luovat pohjaa lapsen tunteille, mielikuvitukselle ja luovuudelle. Luonnon rikastama mielikuvitus antaa leikille uusia ulottuvuuksia. Oppiminen luonnossa on helppoa ja kokonaisvaltaista.

Retkeilemme kaikkina vuodenaikoina. Metsäretkillä tutustumme erilaisiin eläimiin, kasveihin sekä luonnonilmiöihin ja opimme tunnistamaan niitä. Luonnon kauneus herättää lapsissa halun suojella ja hoitaa ympäristöä. Monipuolinen liikkuminen - juokseminen, kiipeily

ja tasapainoilu- edistävät lapsen motorista kehitystä ja kestävyyttä. Luonnon tuominen sisätiloihin antaa mahdollisuuden syventää kokemuksia, esimerkiksi retkiltä kerätty materiaali rikastuttaa kädentöitä. Luontoaiheiset laulut ja leikit ovat osa arkeamme.

Opettelemme kierrätystä ja jätteiden lajittelua. Ohjaamme vanhempia pakkaamaan retkieväät rasioihin ja uudelleen-käytettäviin pulloihin. Lapsia ja aikuisia ohjataan säästämään sähköä sammuttamalla turhat valot ja koneet. Ympäristövastuullista toimintaa opitaan yhdessä. Yksikkömme ekotukihenkilö opastaa meitä kaikkia ympäristövastuulliseen toimintaan.

Vanhempia tiedotamme ekologisista tavoitteistamme. Myös lapset toimivat välittäjinä videssään opittuja tapoja koteihin. Osallistamme vanhempia mukaan toimintaamme, pyydämme esimerkiksi heitä keräämään kierrätysmateriaalia ja tulemaan mukaan retkille.

5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen

Yksikössämme noudatetaan valtakunnallista ja Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Esiopetusta annetaan päivittäin kello 8.30–12.30. Esiopetuksen ajan esiopetuksessa olevat lapset toimivat omana vertaisryhmänään. Esiopetuksessa olevien lasten täydentävä päivähoito pyritään järjestämään samassa ryhmässä kuin esiopetus.

Yhtenä esiopetusvuoden tavoitteena on vahvistaa koulussa tarvittavia taitoja, tukea lapsen kouluvalmiutta ja luoda tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja koulun aloittamiseen. Tuemme ja kannustamme lasta omatoimisuuteen, tutkimaan ja havainnoimaan ympäristöään ja ottamaan vastuuta omasta ja yhteisön hyvinvoinnista. Esiopetuksessa olevalle lapselle laaditaan syksyllä yhteistyössä vanhempien kanssa Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (Leops) ja sen toteutuminen arvioidaan yhdessä vanhempien kanssa keväällä.

*"Siel on kivaa,
on kiva tehdä
kirjaa ja har-
joitella kaik-
kee, että sit-
ten koulussa
osaa jo jo-
tain."
-Jenna 6v.-*

Leikki on esiopetuksessamme keskeinen oppimismenetelmä. Leikinomainen, lapsen kehitystasosta lähtevä toiminta edistää lapsen kielellistä kehitystä ja valmiutta uusien asioiden oppimiseen. Erilaiset leikki-, askartelu- ja pelitarvikkeet ovat lasten ulottuvilla ja vapaasti valittavissa. Luomme esiopetukseen positiivisen ja hyväksyvän ilmapiirin, jossa lapsi uskaltaa yrittää ja kokeilla uusiakin asioita. Tuemme lapsen omaa ajattelua ja päättelykykyä.

Esiopetukseen kuuluu tiivis yhteistyö koulun kanssa. Lapset ovat mukana Esiopetuksesta Kouluun - tiedonsiirtoprosessissa (EsKo). Keväisin koululla järjestettävässä koulun oppilashuollon palaverissa siirretään tieto lapsen esiopetusvuodesta tulevaan kouluun. Kouluun siirrettävät tiedot käsitellään aina vanhempien kanssa.

5.8.2 Oppilashuolto

Esiopetusikäiset ovat oikeutettuja oppilashuoltoryhmän (OHR) palveluihin. Oppilashuolto on esiopetusikäisen lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista, ja sen tavoit-

teenä on terveen ja turvallisen kasvu – ja oppimisympäristön luominen, sekä lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja tuen rakentaminen yhdessä perheiden kanssa. Esiopetuksen oppilashuolto on osa muun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilashuollollista jatkumoa. Oppilashuolto on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä tukea, jonka tarkoituksena on turvata lasten tasavertaiset mahdollisuudet kasvamiseen ja oppimiseen.

Variston esiopetuksessa kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä, moniammatillinen oppilashuoltoryhmä (OHR), johon kuuluu päiväkodin johtaja, esiopetusryhmässä työskentelevät lastentarhanopettajat, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja lastenneuvolan terveydenhoitaja (syksyn tapaamisessa). Tarvittaessa ryhmään voidaan kutsua muita asiantuntijajäseniä. Ryhmässä käsitellään jokaisen esiopetusikäisen lapsen oppimiseen liittyvät asiat ja mahdolliset tuen tarpeet.

Oppilashuoltoryhmän kokouksista tiedotetaan vanhemmille hyvissä ajoin ja heidän kanssaan keskustellaan etukäteen ne lasta koskevat asiat, jotka tullaan käsittelemään oppilashuoltoryhmässä. Vanhemmilla on mahdollisuus olla mukana lapsensa asioita käsiteltäessä. Tietojen siirtämisestä kouluun ja tukea tarvitsevien lasten koulusijoituksia valmistelevalle Sujuvasti kouluun - työryhmälle sovitaan aina vanhempien kanssa.

5.8.3 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Yksikössämme järjestetään tarvittaessa valmistavaa opetusta 6- vuotiaille lapsille esiopetusryhmässä. Valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille kuusivuotiaille lapsille, joiden suomen kielen ja /tai muut taidot eivät riitä esiopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Valmistavaan opetukseen osallistuvilla lapsilla esiopetuspäivän pituus on viisi tuntia. Viidennen tunnin ajankohta riippuu lapsen hoitopäivän pituudesta ja se voi olla joko yhtenä kokonaisena tuntina tai jaettuna kahteen osaan.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa, edistää heidän tasapainoista kehitystään ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia perusvalmiuksia kouluun. Valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomen kielen oppimisessa. Suomi toisena kielenä opetuksen tavoitteet ja sisältöalueet ja valmistavan tunnin ajankohta kirjataan Lapsen valmistavan opetuksen suunnitelmaan.

5.8.4 Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen

Niittyvillan avoin päiväkotitoiminta on tarkoitettu kotihoidossa oleville alle kouluikäisille lapsille vanhempineen / hoitajineen. Avoimessa päiväkodissa lapset ovat vanhempiensa / hoitajiensa vastuulla. Toiminta on maksutonta eikä ennakkoilmoittautumista tarvita.

Niittyvillassa edistämme perheiden verkostoitumista ja kotiutumista omalle asuinalueelle. Toimintamme painopiste on vanhemmuuden tukemisessa, jota teemme yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Avoimessa päiväkodissämme vanhemmat voivat verkostoitua alueen muiden vanhempien kanssa ja saada vertaistukea toisiltaan.

Niittyvillan päiväohjelma koostuu vapaasta seurustelusta, ohjatusta toiminnasta ja leikistä. Laadimme kuukausittain ohjelman, johon perheet voivat osallistua mielensä mukaan.

Kuukausiohjelma sisältää mm. laulu-, askartelu- ja liikuntahetkiä.

Niittyvillassa kokoontuu viikoittain vauva-vanhempikerho sekä muita toiminnallisia ryhmiä asiakkaiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan, mm. maahanmuuttajaryhmä ja käsityökerho.

5.8.5 Varhaiskasvatuksen kerhot

Yksikössämme järjestetään avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa Niittyvillassa ja Luhtituvassa kotihoidossa oleville 2,5 – 5- vuotiaille lapsille. Kerhojen toiminta on tavoitteellista ja se suunnitellaan etukäteen yksikkömme varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Kerho antaa lapselle mahdollisuuden harjoitella omatoimisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä muiden lasten kanssa sekä ryhmässä toimimista. Päivä koostuu leikistä, lauluista, liikunnasta, askartelusta ja ulkoilusta. Yhteisen eväshetken puitteissa harjoitellaan kauniita pöytätapoja.

Yhteistyötä vanhempien kanssa tehdään kasvatuskumppaneina. Vanhempia tuetaan heidän kasvatustehävässään ja käytössämme ovat samat tukipalvelut kuin päivähoidon puolella. Lapselle laaditaan yhteistyössä vanhempien kanssa kerholapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Työyhteisössämme pidämme tärkeänä avointa keskustelua. Kunnioitamme erilaisuutta; ihmisten ja heidän taustojensa moninaisuutta. Yksikkömme toiminnasta vastaa päiväkodin johtaja yhdessä henkilöstön kanssa. Ryhmien lastentarhanopettajat kantavat vastuun lapsiryhmän pedagogiikasta ja tavoitteen suuntaisesta toiminnasta yhdessä lastenhoitajien kanssa. Ryhmän kasvattajat suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa yhdessä.

Työyhteisössämme on selkeät rakenteet, joihin kaikki työntekijät sitoutuvat. Rakenteisiin kuuluvat:

- Edustuksellinen yksikkökokous päiväkotien välillä joka toinen viikko. Yksikkökokouksissa puheenjohtajana toimii päiväkodin johtaja.
- Päiväkotien omat viikoittaiset tupapalaverit, joissa on edustaja jokaisesta lapsiryhmästä. Tupapalaverissa on johtaja läsnä joka toinen viikko. Tupapalaverit toimivat pedagogisen keskustelun ja arvioinnin foorumina, joissa jaetaan myös koulutuksista saatua tietoa jokaiselle ryhmälle.
- Ryhmien omat tiimipalaverit viikoittain. Jokainen ryhmä tekee syksyllä tiimisopimuksen, joka sisältää ryhmän yhdessä sovitut kasvatuskäytännöt ja vastuun jakautumisen tiimin jäsenten kesken.
- Koko työyksikköä koskeva kehittämisspäivä kerran vuodessa ja suunnittelu- / kehittämisiltoja 3-4 kertaa toimintakaudessa.
- Päiväkodin johtaja käy ryhmien kanssa ryhmäkeskustelut kahdesti vuodessa.
- Kehityskeskustelut johtajan ja työntekijän välillä käydään kerran vuodessa.

Arviointi on osa arkea ja mukana jokapäiväisessä toiminnassamme. Arvioinnissa painopiste on onnistumisissa ja positiivisissa asioissa silti kehittämistarpeet tunnistaen. Arvioinnin keskiössä on kaikilla tasoilla lapsi ja lapsen paras.

Arvioimme ja suunnittelemme toimintaamme säännöllisesti pidettävissä tiimipalaverissa. Tiimipalaverissa arvioimme mm. oppimisympäristön toimivuutta, lapsen vasujen toteutumista, kasvatuskumppanuutta, vuorovaikutuksen laatua ja toiminnan sisältöä.

Arvioimme, suunnittelemme ja kehitämme päiväkotiemme toimintaa kasvattajayhteisönä koulutus- ja kehittämisspäivissä sekä suunnittelu- / kehittämisilloissa. Jokainen kasvattaja on myös vastuussa oman työnsä arvioimisesta ja siitä, että toimii kasvattajana eettisesti ja ammatillisesti. Johtajan kanssa käytävät kehityskeskustelut ja erilaiset koulutukset tukevat kasvattajien ammatillista kehittymistä.

Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua arviointiin asiakastyytyväisyyskyselyjen kautta. Kyselyistä saadut tiedot käsittelemme aina yhdessä koko työyhteisön kanssa ja kehitämme toimintaamme annetun palautteen pohjalta. Vanhemmilla on mahdollisuus antaa palautetta toiminnasta suoraan kasvattajille päivittäisissä kohtaamisissa ja kasvatuskeskusteluissa

tai olemalla yhteydessä päiväkodin johtajaan. Kaikki palaute on tervetullutta toimintamme kehittämisen kannalta.

Lapset osallistuvat toiminnan toteutuksen ja leikki- ja oppimisympäristön arviointiin iän- ja kehitystasonsa mukaisesti. Lasten tekemä arviointi keskittyy päiväkodissa viihtymiseen.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen linjausten mukaisesti koko laajan lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa. Yhteistyön tekeminen mahdollistaa laadukkaat lasten ja perheiden tarpeita vastaavat varhaiskasvatuspalvelut. Yhteistyö tapahtuu kasvatuskumppanuuden ehdoilla yhdessä vanhempien kanssa ja se perustuu luottamuksellisuuteen, avoimuuteen ja lapsen ensisijaisuuteen.

Teemme yhteistyötä erilaisten asiantuntijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa:

- Hyve4 – Nelivuotiaat lapset kuuluvat valtakunnallisesti laajaan hyvinvointitarkastuksen piiriin, joka toteutetaan Vantaalla pääkaupunkiseudullisen Hyve-mallin mukaisesti. Mallissa varhaiskasvatuskeskusteluja hyödynnetään neuvolassa, jolloin tietoa siirretään vanhempien luvalla terveydenhoitajan ja lääkärin tekemiin tarkastuksiin. Tarkastuksen jälkeen lapsesta kerätty tieto palaa neuvolan täydentämänä varhaiskasvatukseen.
- Perhevalmennus – Avoimessa päiväkodissa järjestetään perhevalmennuksen jatkotapaamisia lapsen syntymän jälkeen. Tapaamiskerroilla perheet saavat tietoa varhaiskasvatuksen vaihtoehtoista, vauvan suuhygieniasta, ravitsemuksesta sekä puheenkehityksestä. Jatkotapaamisia toteutetaan 2-3 kertaa vuodessa, tarpeen mukaan.
- Yhteistyötä lastensuojelun kanssa toteutamme Vantaan varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yhteistyömallin mukaisesti.

7.2 Varhaiskasvatuksen viestintä

Kerromme pedagogiikastamme, toimintamme periaatteista ja rakenteista yksikkömme varhaiskasvatussuunnitelmassa. Ryhmäkohtaisemmin käymme asioita läpi vanhempainilloissa ja syksyn aloituskirjeissä. Käytämme toimintamme tiedottamiseen kuukausi- ja/tai viikkokirjettä ja näiden lisäksi päivärytmi, kuukausi- tai viikko-ohjelma on luettavissa ryhmien ilmoitustauluilla. Seinälehdet, viikko/kuukausikirjeet ja lehtiset lähetämme vanhemmille heidän sähköpostiinsa. Avoimen päiväkodin Niittyvillan toiminnasta tiedotamme Facebook-sivuillamme ja ilmoitustauluilla.

Digitaalisia valokuvia ja videointeja käytämme avuksi lasten havainnoinnissa, dokumentoinnissa sekä työmme kehittämisessä. Lapsista otetut valokuvat liitämme heidän omiin kasvunkansioihinsa. Vanhemmat saavat tietoa toiminnastamme kuvien ja videointien, joita esitämme vanhempainilloissa, kautta. Lapset voivat kertoa toiminnastaan ja kokemuksistaan vanhemmilleen valokuvilla, jotka ovat esillä eteisissä digitaalisissa valokuvakehyksissä. Meillä lapset pääsevät tallentamaan arkea kuvaamalla digitaalisilla kameroilla heille merkityksellisiä asioita.

Lapset harjoittelevat tietokoneen käyttöä yhdessä kasvattajan kanssa tai valvonnassa. Tietokonetta käytetään kaverin kanssa vuorovaikutuksessa pelaten erilaisia opetuksellisia pelejä ja esiopetuksessa äidinkielen opetuksen tukemisessa.

Atk-tukihenkilömme tukevat ja kannustavat työyhteisöä hyödyntämään ja käyttämään tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus
Variston varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Varistonniityn päiväkoti,
Niittäjäntie 13 B, 01660 Vantaa, 09-839 39965
Variston päiväkoti, Luhtituvan kerhot
Luhtimäki 2, 01660 Vantaa, 09-839 39190
Autioniityn päiväkoti,
Niittyvillan avoin päiväkoti, Niittyvillan kerhot
Lammaslammentie 3, 01710 Vantaa, 09-839 39122